

Скито-сакски източници на орнамента *бута*

Хасан Азиз-оглу Хасанов

(Резюме)

В статията се проследява произходът и възраждането на *бута* – бадемовиден орнамент със заострен и извит горен край, който има широко разпространение в декоративно-приложното изкуство на редица източни народи и се смята за най-старинния национален орнамент на Азербайджан. Според автора първите образци на орнамента *бута* са засвидетелствани още през VIII в. пр. н. е. в културата на скити и саки и имат сакрално значение. През XII в., по време на управлението на тюркската династия Елдегизиди на територията на Азербайджан, *бута* получава своя „втори живот“ и през следващите векове се разпространява из цяла Персия. През XVI в. *бута* е пренесена в Индия от Моголите, а оттам – във Великобритания, където орнаментът става известен с названието *пейсли*, по името на шотландския град – център на производството на платове с източни орнаменти. Тезата на автора, основаваща се на съпоставителен анализ на образци на приложното изкуство и архитектурата, в чиято украса или форма присъства орнаментът *бута*, е, че персийската, индийската и европейската култура са заимствали орнамента и неговото название от тюркските народи.

Ключови думи: орнамент *бута*; скито-сакска култура; декоративно-приложно изкуство на тюркските народи в Кавказ и Средна Азия

Hasan Azizoglu Hasanov
bakybudapest@azerembassy.hu